

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-129/23-E

Název	Základní škola a mateřská škola Lichkov
Sídlo	561 68 Lichkov 185
E-mail	skolalichkov@orlicko.cz
IČO	70 188 831
Identifikátor	600 104 443
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Irena Kosková
Zřizovatel	obec Lichkov
Místo inspekční činnosti	Lichkov 185
Inspekční činnost na místě	23. a 27. 2. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Lichkov (dále škola) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny. Kapacita základní školy (75) je naplněna pouze částečně (17 %), od minulé inspekční činnosti došlo k poklesu počtu žáků. Aktuálně se ve dvou třídách vzdělávalo celkem 13 žáků 1. až 5. ročníku, většinou je spojen první

a druhý ročník, třetí a čtvrtý s pátým. Na předměty s převahou výchovného působení jsou všichni žáci vyučováni společně. Základní škola eviduje tři žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho počtu je jedna žákyně vzdělávána podle individuálního vzdělávacího plánu s podporou asistentky pedagoga. Vzdělávání v základní škole je vedeno podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Naše tvořivá škola*.

Předškolní vzdělávání probíhá v jedné věkově smíšené třídě podle Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání *Svět kolem nás*. V době inspekční činnosti bylo zapsáno 17 dětí (kapacita 25), z toho pět dětí v posledním ročníku před nástupem do základní školy.

Do jednoho oddělení školní družiny byli přihlášení všichni žáci. Její kapacita je téměř naplněna (17). Vzdělávání je uskutečňováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu *Družina plná pohody*.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy působí ve své funkci třetím rokem. Mezi hlavní koncepční záměry, které se jí postupně daří naplňovat, patří zlepšování materiálních a prostorových podmínek školy, vytváření podnětného prostředí pro vzdělávání s důrazem na rozvoj osobnosti, propojení základní a mateřské školy, spolupráci, podporu společných aktivit, prezentaci na veřejnosti a otevřenost školy vůči obci. Dílčí část pravomocí a zodpovědnosti je delegována na zástupkyni pro předškolní vzdělávání. Formální nedostatky v dokumentaci mateřské školy byly upraveny v průběhu inspekční činnosti. Její účelné vedení, včetně průběžných hodnotících procesů by přispělo ke zvyšování kvality předškolního vzdělávání. Pravidelný přenos informací, úzká spolupráce všech zaměstnanců, otevřená komunikace i partnerský přístup ředitelky ke škole mateřské napomáhají dobrému pracovnímu klimatu, funkčnímu řízení i návaznosti obou stupňů vzdělávání (celků školy). Hospitační činnost provádí v obou školách ředitelka školy, v mateřské také její zástupkyně.

Pedagogický sbor základní školy se od nástupu ředitelky stabilizoval, výuku zajišťují čtyři pedagogické pracovnice, z nichž jedna dokončuje studium na vysoké škole pedagogické, druhá (vychovatelka školní družiny) vyučuje převážně předměty s převahou výchovného působení. V mateřské škole tvoří pedagogický sbor zástupkyně ředitelky a učitelka, obě s plnými úvazky, jejich souběžné působení je zajištěno zejména v době pobytu venku. Neumožňuje již překrývání v době dopoledních řízených didaktických aktivit, což částečně snižuje možnosti využívání různorodých forem vzdělávání (např. skupinové, kooperativní).

Ředitelka školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, které se v základní škole dařilo realizovat i v období distanční výuky, kdy se učitelky zúčastňovaly různých on-line webinarů. V současnosti se zaměřují zejména na změny ve školním vzdělávacím programu, čtenářskou gramotnost, digitální technologie. V mateřské škole bylo vzdělávání z personálních důvodů a kvalifikačního studia zástupkyně realizováno v omezené míře. Návštěvy jiných škol, výměna zkušeností i vzájemná hospitační činnost mezi oběma stupni vzdělávání by přispěly k získávání námětů a dalšímu rozvoji předškolního vzdělávání.

Mateřská a základní škola působí ve společné budově. Materiálně-technické podmínky se zejména v základní škole od poslední inspekční činnosti výrazně zlepšily (nové osvětlení, vybavení učeben, obnova digitálních technologií). Třída mateřské školy je vybavena dostatečným množstvím hraček i pomůcek, včetně výškově rozlišeného nábytku pro děti různých věkových kategorií. Její prostorové uspořádání umožňuje skupinové a individuální aktivity, v omezené míře hromadné pohybové. Společné prostory i nově vybavená šatna pro děti a žáky působí velmi esteticky a prostorně. Méně možností k ukládání osobních věcí, pomůcek a metodických materiálů mají učitelky mateřské školy. K pohybovým, tvořivým

i pěstitelským aktivitám je dětmi i žáky využívána školní zahrada navazující na budovu školy, vybavená pískovištěm a základními herními prvky.

Stravování dětí a žáků školy je zajištěno v nově vybavené školní jídelně. Pestrý jídelníček, vaření z čerstvých potravin, nabídka ovoce a nápojů v průběhu celého dne motivují děti i žáky k vytváření vhodných stravovacích návyků.

Školní družina sídlí v samostatné prostorné učebně, zařízené novým nábytkem s možností vytváření variabilních hracích koutků, které účastníci v průběhu zájmové činnosti hojně využívali. K dispozici mají také další prostory budovy (počítačová učebna, tělocvična a školní zahrada). K vycházkám je často využíváno blízké přírodní prostředí.

Škola má vypracovaný *Minimální preventivní program*, který začleňuje do předmětů i výukových projektů aktuální trendy či konkrétní problémy, každý rok je vyhodnocován. Učitelky řeší minimum případů nevhodného chování dětí a žáků, k čemuž přispívají malé třídní kolektivy i vyšší počet pedagogů školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované hodiny v základní škole byly připravené, měly jasně stanovené cíle, metody a formy výuky podporovaly jejich dosažení. Ve všech hodinách převládala vlídná pracovní atmosféra se vstřícným přístupem učitelek. Promyšleně byla kombinována společná a samostatná práce žáků, bylo zřetelné, že jsou zvyklí pracovat samostatně. Jejich nízký počet ve třídách přispíval k individualizaci a aktivnímu zapojení do výuky. Učitelky průběžně žáky kontrolovaly, podněcovaly k úsilí, některé je cíleně motivovaly k tématu hodiny. Rozvíjely čtenářskou gramotnost uplatňováním čtení s porozuměním a zajímavými aktivitami s postavami z pohádek. Zájem o předmět často podporovaly zařazováním praktických situací, zajímavostmi a propojením učiva s reálným životem s využitím znalostí žáků. Při celodenním projektu, který celoročně prolínal vzděláváním, žáci plnili různé úkoly, v nichž uplatnili znalosti z výuky předmětů. Sledované hodiny byly podloženy názorným materiálem, didaktickými pomůckami, často nakopírovanými pracovními listy. Ve většině hodin přispělo k efektivitě výuky využití digitálních technologií (samostatné procvičování na počítačích či tabletech).

Výuka byla většinou uzavřena pochvalou žáků, někdy učitelky samy shrnuly jejich obsah s nižším využitím zpětné vazby od žáků. Součástí všech hodin bylo sebehodnocení žáků s vyjádřením, jak je výuka bavila, co jim šlo a kde ještě mají rezervy. Prvky vzájemného hodnocení byly uplatněny spíše výjimečně. V předmětech s převahou výchovného působení byla patrná nižší diferenciací výuky v jednotlivých ročnících.

Vzdělávací nabídka v mateřské škole vycházela z integrovaných bloků školního vzdělávacího programu. Její vědomé propojení s cíli ze všech oblastí vzdělávání a průběžné sledování dílčích výstupů však bylo méně zřejmé. Také hodnocení po ukončení tématu, které by poskytovalo informace o účelnosti vzdělávacího procesu (uplatněné metody a formy, celistvost a provázanost vzdělávání, pokroky dětí apod.) by poskytlo kvalitní zpětnou vazbu k dalšímu plánování.

Vzdělávání bylo realizováno v pevném denním režimu. Společné přechody dětí do hygienického zařízení a školní jídelny (umístěné vedle třídy mateřské školy) způsobovaly opakované časové prodlevy a prostoje, při kterých měly zejména mladší děti problémy s trpělivostí. Omezení těchto organizačních opatření i prodloužení doby ranních her by umožnilo celkově plynulejší a účinnější průběh dopoledního vzdělávání.

V rámci tematicky zaměřené nabídky činností byly rozvíjeny pracovní dovednosti dětí (stříhání, kreslení, modelování), jemná motorika a grafomotorika, zrakové rozlišování i předmatematické schopnosti. Při řízených aktivitách si děti osvojovaly nové pojmy, reagovaly na pravdivost tvrzení, plnily zadané úkoly bez věkového a individuálního rozlišení náročnosti. Pozornost dětí povzbuzovalo využití didaktické techniky pedagogy, motivační básně a příběhy. Učitelky děti průběžně chválily, podněcovaly a v případě potřeby jim poskytovaly přiměřenou podporu. Prezentované pohybové aktivity přispívaly k rozvoji základních pohybových dovedností dětí, orientaci v prostoru i k rychlému reagování na smluvené signály. Četnější zařazování soutěživých her však snižovalo společné radostné prožívání a vytváření prosociálních vztahů.

Společný projektový den se základní školou vytvářel vhodné podmínky pro spolupráci dětí a žáků, komunikaci, řešení problémových situací, rozvoj tvořivosti i představitivosti. V rámci třídy i projektového dne byly jen velmi ojedinelé uplatňovány úkoly v odlišné míře náročnosti, tj. zohledňující individuality a věkové zvláštnosti dětí, a různé hodnotící techniky (sebehodnocení, vrstevnické hodnocení, kvalitní pedagogická zpětná vazba).

Do školní družiny jsou přihlášení všichni žáci školy. V učebně mají vhodný prostor pro odpočinek, relaxaci, volné hry i činnosti pro rozvoj zájmů a uměleckého nadání. Vychovatelka jim nabízí jak řízené aktivity s výtvarnými či rukodělnými činnostmi, tak volné hry, kreslení či jiné podle vlastního výběru. Příjemná atmosféra byla podtržena hudbou. Denně je zařazován pobyt venku, odpolední vycházka s plněním různých úkolů v přírodě či volné hry na školní zahradě.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V základní škole mají učitelky nastavený systém ověřování znalostí žáků zejména vlastními evaluačními nástroji (kontrolní prověrky), jejich výstupy klasifikují a průběžně zapisují do žákovských knížek. Osvědčily se týdenní plány učiva s úkoly, k nimž následně žáci doplňují své vlastní sebehodnocení (slouží i pro rodiče).

Celkové i individuální výsledky vzdělávání učitelé sledují průběžně, vyhodnocovány jsou za každé čtvrtletí školního roku zejména při jednání pedagogické rady. Ve sledovaných hodinách byli žáci hodnoceni zejména slovně, vždy motivačně pozitivně. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni podle doporučení školských poradenských zařízení. Zpětnou vazbou o úrovni výsledků vzdělávání jsou i návštěvy absolventů školy. Vzdělávání je vhodně doplňováno projekty s celoroční tematikou (letos Vesmír) a různými exkurzemi (návštěvy muzeí, ZUŠ Králíky, divadlo Žamberk). Podpora čtenářské gramotnosti probíhá ve spolupráci s místní knihovnou či knihovnou v Králíkách.

Ve školním roce 2021/2022 13 žáků prospělo, z toho počtu osm s vyznamenáním, jedna žákyně neprospěla a opakuje ročník. Za obě pololetí zameškali v průměru 144 hodin na žáka, všechny byly řádně omluvené. Žáci s rizikem školního neúspěchu využívají možnosti doučování a konzultací, učitelé jim věnují cílenější individuální podporu při výuce i po vyučování. Žáci dodržují nastavená školní pravidla, jsou vedeni k samostatnosti, ohleduplnosti a vzájemné pomoci.

Zákonní zástupci jsou o výsledcích vzdělávání žáků informováni nejen při třídních schůzkách, probíhá průběžně při osobních návštěvách školy, osvědčila se komunikace elektronická.

Výsledky vzdělávání v mateřské škole jsou sledovány formou spíše obecných záznamů o rozvoji dětí. Cílevědomější sledování vzdělávacích potřeb dětí je realizováno pro děti

v posledním ročníku předškolního vzdělávání. Pro tyto děti jsou vedeny i pracovní sešity, které dokládají pravidelnou přípravu směřující k bezproblémovému přechodu do základního vzdělávání. Rečový projev a správná výslovnost vykazují i u starších dětí dílčí nedostatky, čemuž škola věnuje menší pozornost. K účinné prevenci by mohlo přispět zařazování pravidelných jazykových chvil, navázání aktivní spolupráce s rodiči i s odborníky.

V průběhu hospitací děti uplatňovaly zdvořilostní návyky, mezi sebou i s dospělými komunikovaly většinou přirozeně, zapojovaly se do připravených aktivit a přiměřeně věku se soustředily. Některým dětem bylo třeba častěji připomínat pravidla chování a poskytovat emoční podporu. Méně příležitostí měly děti ke společnému domlouvání, spolupráci, řešení složitějších problémových situací, vnímání potřeb druhých a ohleduplnosti. K tomu by mohlo přispět četnější zařazování kooperativních forem práce a nesoutěživých her. Při přípravě i v průběhu stolování děti prokazovaly dobrou úroveň samostatnosti i dodržování kulturních a stravovacích návyků. Děti dobře zvládaly základní pohybové dovednosti v oblasti hrubé motoriky, manipulační činnosti a jednoduché úkony s pracovními pomůckami. Zpravidla úměrně svému věku prokazovaly znalosti v oblasti věcného a přírodního prostředí.

Zřejmá je provázanost základní a mateřské školy, která je ředitelkou koncepčně prohlubována. Přechod dětí do základní školy usnadňuje vzájemná aktivní spolupráce (společné celodenní projekty, *Kukátkem do školy* apod.). Výsledky své práce děti a žáci prezentují při slavnostních příležitostech v obci na společných akcích pro rodiče a veřejnost (např. Dýňobraní, čertovský den, jarmarky, Den matek, Zahradní slavnost).

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti došlo k poklesu počtu žáků,
- průběžně dochází ke zlepšování materiálních podmínek v mateřské i základní škole,
- v mateřské škole přetrvává nižší účinnost hodnotících procesů.

Silné stránky

- Rodinná atmosféra školy, přátelský pedagogický styl a respektování individuálních potřeb příznivě ovlivňují pozitivní klima průběhu vzdělávání dětí a žáků,
- nízké počty žáků ve třídách podporují individuální přístup učitelek k nim,
- společná projektová výuka přispívá k posilování mezipředmětových vztahů, spolupráci a vzájemné pomoci dětí a žáků,
- systematická práce s dětmi v posledním ročníku předškolního vzdělávání, návaznost a úzká spolupráce školy mateřské i základní podporují plynulý přechod dětí do vyššího stupně vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Pevný denní režim v mateřské škole narušuje plynulost vzdělávacího procesu,
- omezené uplatňování různorodých forem práce podporujících věkově a individuálně rozlišené vzdělávání v mateřské škole,
- ojedinělé vedení dětí k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, nízké využívání hodnotících nástrojů ze strany pedagogů,

- chybějící či pouze občasná diferenciacce učiva jednotlivých ročníků ve výchovných předmětech.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Věnovat více času ukončování hodin se zapojením žáků,
- zařazovat ve vzdělávání častěji prvky vzájemného hodnocení žáků,
- diferencovat více výuku hodin výchovných předmětů,
- zajistit větší plynulost dopoledního bloku předškolního vzdělávání, snížit počet prostojů a prodloužit čas ranních her,
- zařazovat různé formy práce s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dětí, využívat aktivizační metody k podpoře spolupráce, rozvoji komunikačních dovedností, problémovému učení atd.,
- vést děti k dovednosti sebereflexe a vrstevnickému hodnocení, uplatňovat různé hodnoticí techniky ze strany pedagogů,
- věnovat větší pozornost pedagogickému procesu v mateřské škole, cílenému plánování, průběžnému vyhodnocování a evaluaci i účelně vedené dokumentaci,
- vést v mateřské škole systematické sledování vzdělávacích pokroků všech dětí, získané výsledky využívat při plánování a individualizaci vzdělávací nabídky,
- realizovat záměrné a čtenější další vzdělávání pedagogů mateřské školy se zaměřením na oblast nových didaktických postupů a logopedii, využít sdílení zkušeností s jinými školami,
- hledat možnosti k vytvoření vhodného zázemí pro pedagogy v mateřské škole (šatna, ukládání pomůcek).

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 2. 2023
2. Školní matrika dětí a žáků, školní rok 2022/2023 (výběr z dokumentace)
3. Strategický plán rozvoje školy ze dne 31. 8. 2022
4. Udělení výjimky z nejnižšího počtu žáků školní družiny ze dne 20. 6. 2022
5. Udělení výjimky z nejnižšího počtu žáků Základní školy a mateřské školy Lichkov ze dne 20. 6. 2022
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Naše tvořivá škola* s platností od 1. 9. 2016, s dodatky 1 až 3, poslední k 1. 9. 2022

7. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *Svět kolem nás* s poslední platnou aktualizací dne 27. 2. 2023
8. Školní vzdělávací program pro školní družinu *Družina plná pohody* s platností od 1. 9. 2016, s dodatkem 1 k 1. 9. 2022
9. Školní řád základní školy s platností od 1. 9. 2022
10. Školní řád mateřské školy s platností od 1. 9. 2022
11. Vnitřní řád školní družiny s platností od 1. 9. 2021
12. Zápisy z pedagogických rad a porad, školní roky 2021/2022, 2022/2023
13. Rozvrhy hodin 1. – 5. ročníku, školní rok 2022/2023
14. Rozpis přímé pedagogické činnosti, školní rok 2022/2023
15. Třídní knihy, školní rok 2022/2023
16. Rozhodnutí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání, školní rok 2022/2023
17. Záznamy o dětech docházejících do mateřské školy ve školním roce 2022/2023
18. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023 (výběr)
19. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2022/2023
20. Dokumentace školní družiny, školní rok 2022/2023
21. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2022/2023
22. Minimální preventivní program pro školní rok 2022/2023
23. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022
24. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-1058/16-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csie@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Marta Hunalová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Dvořáková, školní inspektorka

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.